

fravige det Standpunkt, som Folketingets Udvalg indtog i Samlingen 1873—74, og som Tinget senere i alt væsentligt har fulgt. Man kan i saa Henseende henvide til de Fremstillinger af de tidligere Forhandlinger, som findes i de af Folketingets Udvalg afgivne Betænkninger i 1887 og 1892 (Rigsdagsstidende, Tillæg B. 1886—87, Sp. 1363 fg. og 1891—92, Sp. 595 fg), men skal dog her minde om enkelte Hovedpunkter.

Indenrigsminister Fonnebech forelagde i Samlingen 1873—74 Forslag til en mindre Forøgelse af Folketingets Valgkredse, dels fordi han ikke kunde erkende, at den daværende Tilstand var overensstemmende med Grundloven, og dels fordi han ønskede at bringe det dertil, at den almindelige Valgret fik den Betydning, den skulde have inden for den Virksomhed, som er anvist den i Grundloven. „Seg kan ikke“, sagde han den 7de Februar 1874, „læse Grundloven anderledes, end at den siger to Ting, nemlig at Antallet af Folketingets Medlemmer skal være som 1:16,000 Indvaanere, og at Kredsene skulle være nogenlunde lige store“. Flertallet af Folketingets Udvalg, hvis Ordfører var S. A. Hansen, ansaa en Forøgelse for unødvendig, saalænge Forholdstallet i Gennemsnit ikke var mere end 1,670 Indvaanere over det i Grundloven fastsatte, men tilføiede, at sandt Regeringen det nødvendigt allerede da at omlægge enkelte af de folkerigeste Kredse, maatte der finde en almindelig Omlægning Sted; „thi“, hedder det, „det hele Forholds Natur kræver, at der ikke uden en bydende Nødvendighed røres derved, men, naar dette ikke kan undgaas, at Forandringen da sker paa een Gang paa en saadan Maade og i et saadant Omfang, at det igen i et længere Tidsrum kan blive bestaaende uden ny Forandringer“. Flertallet foreslog derfor at sætte Antallet af de ny Kredse „noget rigelig for at møde Fremtidens stigende Folkemængde“, nemlig til 23, hvilket efter det ventede Folketal i 1880 rimeligvis vilde svare til det grundlovsmæssige Forholdstal, ja, man tvivlede endog paa, om

man ikke hellere straks burde forøge Folketingets Medlemsantal til 132, hvorved det vilde blive det dobbelte af Landstingets, „hvilket Forhold man, som bekendt, oprindelig ansaa for passende“ (nemlig ifølge Grundloven af 1849). Mindretallet, hvoriblandt Wille, Det. Hansen og C. Rimestad, delte Ministerens Opfattelse af Grundlovens § 32 og vilde helst have fulgt hans Forslag om kun at oprette ny Kredse, hvor Folketallet i en Overøvrighedskreds var saa stort, at der blev et Overskud, som var tilstrækkeligt til at danne en eller flere ny Valgkredse, men kunde dog ogsaa subsidiært slutte sig til den af Flertallet foreslaede Dagsorden, hvori Regeringen opfordredes til at forelægge et Lovforslag paa Grundlag af 125 Kredse, uden at disse bandtes af Overøvrighedskredsenes Grænser.

Da Indenrigsminister Skeel i 1880 ikke fulgte denne Opfordring, men paa ny forelagde et Forslag med en mindre Forøgelse, ytrede Gad den 18de December Tvivl om, hvorvidt det gik an uden en Grundlovsforandring faktisk at fortolke Grundlovens § 32 saaledes, at der gennemsnitlig ikke var 16,000, men godt og vel 18,000 Mennesker i hver Valgkreds, og C. Rimestad erkendte, at til „en fuldstændig virkelig rational Gennemførelse af Grundlovens Forordning var der kun to Veje at gaa“, enten „at stride til en Inddeling af Landet i saa mange Kredse, som blev antydet af det forrige Udvalg i 1873—74, nemlig 125“, eller „at bringe Forholdet i Overensstemmelse med Grundloven ved at forandre Grundloven — andre Maader gives der nemlig ikke“. Det var dog tvivlsomt, om ikke den af Regeringen anviste Vej i det væsentlige „er den naturlige og fornuftige at gaa. Man opfylder derved ganske vist ikke Grundlovens Bud, det maa man fuldstændig erkende; men man kommer det dog langt nærmere end det nuværende“. I det nedsatte Udvalg sluttede begge disse Medlemmer tilligemed N. Andersen (Odense Amt), L. Dinesen o. fl. sig til Regeringens Forslag